

Utveckling av sysselsättningen inom omsorgen för barn i skolåldern

infoblad

“Man måste få in fler människor på arbetsmarknaden. Detta mål kan förverkligas om man inriktar sig på aktiv sysselsättningspolitik, arbetets ekonomiska attraktivitet, åtgärder som gör det möjligt att förena arbets- och familjeliv, inbegripet bättre strukturer för barnomsorg; (...).”

Ordförandeskapets slutsatser vid Europeiska rådets möte i Bryssel den 22 och 23 mars 2005

VILKET är sammanhanget?

På grund av de demografiska förändringarna och den åldrande befolkningen i Europa uppmärksammas barnomsorgsfrågan i allt högre grad. När den debatteras handlar det om hur man bäst ska stödja familjernas barnuppfostran och uppmuntra kvinnorna att gå ut på arbetsmarknaden. Det nuvarande klimatet för barnfrågor i EU kännetecknas av att barnens väl står i centrum och insikten om att fattigdomsbekämpningen och främjandet av social integration fortfarande är viktiga frågor för unionen. Att öka kvinnornas förvärvsfrekvens betraktas som en viktig faktor för att motverka de sjunkande födelsetalen och den europeiska befolkningens åldrande. Förbättrad tillgång till barnomsorg skulle också hjälpa familjerna i Europa att få bättre balans mellan arbete och privatliv.

VARFÖR bedrivs denna forskning?

Med anledning av att intresset för och debatten om frågan ökar har institutet inlett forskning om barnomsorgssektorn i EU med särskild tyngdpunkt på fritidsomsorg för skolpliktiga barn (i åldern 5 till 12 år). Forskningens mål är att undersöka vilka sysselsättningsalternativ i sektorn som bidrar till att en kompetent arbetskraft av hög kvalitet skapas inom barnomsorgen, samt att granska tjänsternas kostnader och hållbarhet. Forskningen har undersökt de befintliga uppgifterna om tillgång till och brist på barnomsorg i det utvidgade EU samt ringat in nationella, regionala och lokala åtgärder. Den har bestått av en teoretisk granskning av barnomsorgssektorn i EU25, en djupanalys av fallstudier från sex länder (Cypern, Förenade Kungariket, Polen, Sverige, Ungern och Österrike) och fallstudier av god praxis som valts ut från de sex medlemsstater som ingått i fallstudierna.

VILKA är slutsatserna?

Tillgång till barnomsorg

- Även om de europeiska sysselsättningsinitiativen, exempelvis Barcelonamålen, syftar till att bygga ut barnomsorgen för mindre barn, finns det ingen särskild barnomsorgspolitik för skolbarn.
- Tillgången till barnomsorg varierar kraftigt inom EU och medlemsstaterna har nått olika långt när det gäller att tillmötesgå behovet av bättre tjänster.
- Bristen på bra barnomsorg kan i hög grad göra det svårare för kvinnor att gå ut och stanna kvar på arbetsmarknaden.
- De främsta problemen som fastställts är bristande utbud, höga kostnader, otillgänglighet, dålig kvalitet och att barnomsorgstiderna inte motsvarar behoven.

Sysselsättningstillfällen

- Även om barnomsorgssektorn byggs ut snabbt i hela EU är de flesta arbetena inte välbetalda och lönenivåerna ligger ofta under de rekommenderade.
- I de medlemsstater där större delen av fritidsomsorgen ges av lärare är barnomsorgspersonalens löner och status i regel högre.
- Problemen med låga löner, låg status och dåliga arbetsvillkor gör det svårare att locka potentiella arbetstagare till barnomsorgen.
- Majoriteten av de som väljer att utbilda sig inom barnomsorgen är kvinnor.

- Bristen på män och personer från etniska minoriteter i personalen behöver åtgärdas eftersom sektorn bör främja en blandad arbetskraft som speglar mångfalden hos barnen i barnomsorgen.

Arbetsvillkor och anställningsfrågor

- De nuvarande arbetsvillkoren inom barnomsorgen skiljer sig åt inom EU i fråga om anställningsrutiner, öppettider och spridning.
- De viktigaste anställningsfrågorna är löner, kvaliteten på och tillgången till arbeten, karriärmöjligheter och den ofta negativa bilden av arbetet i sektorn.
- Över lag, särskilt i medlemsstater där omsorgen ges av lågkvalificerad personal och inte av lärare, gynnar anställningsvillkoren inte utvecklingen av en blomstrande sektor.
- På grund av de låga lönenivåerna i sektorn slutar många duktiga personer för att ta anställning i andra branscher.

Utbildning och kvalifikationer

- Utbildnings- och kvalifikationsnivåerna inom barnomsorgen i Europa varierar kraftigt. I vissa medlemsstater är annan kompetens än lärarkompetens normen, medan akademiska meriter är standard i andra.
- I många medlemsstater finns endast delvis system för erkännande och reglering av barnomsorgsutbildning.
- Ett mindre antal medlemsstater har tagit fram ramar för att riktmärka kvalifikationer i sektorn och skapa karriärvägar för att hjälpa barnomsorgspersonal att gå vidare till ledar- och chefsställningar.
- Kvalitet i utbildningen är en viktig utgångspunkt för att förbättra den allmänna kvaliteten i sektorn.

Publikationsbyrå

Publications.europa.eu

Europeiska institutet för förbättring av levnads- och arbetsvillkor
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irland
Tfn: (+353 1) 204 31 00 E-post: postmaster@eurofound.eu.int
Webbplats: www.eurofound.eu.int

VAD händer nu?

De nuvarande ramarna för omsorgen för skolbarn i Europa har fastställts som ett led i de olika ländernas familje-, sysselsättnings-, jämställdhets-, utbildnings- och socialpolitik. Samtidigt som behovet av stöd till omsorg för mindre barn under fem år uppmärksammas allt mer i Europa till följd av initiativ som Barcelonamålen, erkänns omsorgen för skolbarn inte tillräckligt på politisk nivå. En bred barnomsorgspolitik behövs för att se till att föräldrar och barn får positiva erfarenheter av fritidsomsorg för barn i skolåldern. Detta kommer i sin tur att stärka den politik som syftar till att förbättra ekonomin genom ökat arbetsmarknadsdeltagande.

Utarbetandet av barnomsorgspolitik bör betraktas som ett eget politikområde snarare än som en del av den politik som främst syftar till att främja jämställdheten på arbetsmarknaden eller förenandet av arbete och familjeliv. Det är dock viktigt att politiken är inriktad på barnens, föräldrarnas, familjernas och närsamhällets behov och inte enbart ser barnomsorgen ur ekonomisk synvinkel. Barnomsorgen bör ha som mål att ha en blandad arbetskraft och göra det lättare att förena arbete och familjeliv.

Genom att ta fram en europeisk ram kan man skapa en struktur för att reglera kvaliteten och standarderna inom den privata barnomsorgen. En europeisk ram skulle också vara ett instrument för att reglera barnomsorgsutbildningen och ge riktmärken för att säkerställa utbildningens kvalitet. Detta skulle bidra till att professionalisera barnomsorgen och höja statusen för arbetet i sektorn. Nätverksarbete för utbyte av god praxis för att utforma strukturer för utbildning och kvalifikationer i olika sammanhang bör inledas i hela EU.

Tillgången till omsorg för skolbarn skiljer sig markant åt inom Europa. Vissa medlemsstater erbjuder tjänster av god kvalitet med välutbildad personal medan andra har svårt att tillhandahålla lämplig omsorg som uppfyller barnens och föräldrarnas behov. Då forskning om omsorgen för barn i skolåldern i hög grad saknas och ämnet inte tas upp tillräckligt i politiken, behövs det mer forskning på flera områden.

Mer information

Teresa Renehan på ter@eurofound.eu.int

Huvudrapport (från slutet av juni 06)

<http://www.eurofound.eu.int/publications/htmlfiles/ef0632.htm>

Sex nationella rapporter (AT, CY, HU, PL, SE, UK)

www.eurofound.eu.int/areas/labourmarket/childcare.htm

Institutets arbete på liknande områden

Sector Futures: Childcare services sector

http://www.emcc.eurofound.eu.int/sector_futures.htm

Juni 2006